K. K. STAATSANWALTSCHAFT MARBURG
Eingelangt am 21 DEZ. 1916 8h 30' am
mit — Beilagen

51. številka. Maribor, dne 21. decembra 1916. L. tečaj.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja v [illegible] za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo [illegible] K, za drugo inozemstvo [illegible]. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo [illegible] K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Ude „Katoliškega tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta [illegible] sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 18 vin., za [illegible] je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila" [illegible] 5 vin. [illegible] 36 vin., izjave in Poslano 30 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Cesar o Slovencih.

V dnevih od 15. do 17. decembra je obiskal cesar naše laško fronto na Goriškem in Koroškem ter prišel dne 17. dec. tudi v Trst, kjer so se mu predstavili zastopniki cerkve, uradov in ljudstva. Cesar je nagovoril tudi zastopnika tržaških Slovencev dr. Vilfana ter mu rekel v slovenskem jeziku:

„Veseli me, da tukaj vidim tudi zastopnika slovenskega naroda na Primorskem, ki se je v teh težkih časih odlikoval z mnogimi dokazi svoje požrtvovalnosti in domoljubnega sočustvovanja".

To priznanje slovenske požrtvovalnosti in slovenskega domoljubnega sočustvovanja iz ust našega novega presvitlega cesarja bo napolnilo ves slovenski narod z neizmernim veseljem. Kdo si bo upal sedaj, ko nam je najbolj poklicana in najodličnejša oseba v državi dala tako spričevalo, še dvomiti o naši požrtvovalnosti, dvomiti o našem avstrijskem domoljubju? Z našim veseljem je obenem združena globoka hvaležnost cesarju za te besede.

Drugo, kar nas je tako prijetno iznenadilo, je, da se je cesar poslužil slovenskega jezika, ko je govoril z zastopnikom slovenskega ljudstva. Cesar govori slovenski, kadar govori s Slovencem! S tem je dal najlepši zgled vsem svojim uradnikom na slovenskih tleh in jim obenem pokazal, kako se najde pot do slovenskih src.

Živel naš cesar in kralj Karel!

Mir.

Maribor, 19. decembra.

Zopet so napočili prazniki, ob katerih se nam prepeva angelsko petje: Mir ljudem na zemlji. A mi stojimo že tretje leto sredi strašnega krvoprelivanja, oboroženi čez glavo in polni skelečih ran. Ali bo že kmalu konec tega svetovnega klanja, te nesrečne morije, se vse izprašuje. Naša vlada je, odkar imamo novega cesarja, skupno s svojimi zavezniki povabila vse naše sovražnike, da se začnejo z nami pogajati o miru. Mi smo torej storili svojo dolžnost in ako se bo vojska morala nadaljevati, ne bo krivda na naši strani, ne pred Bogom, ne pred ljudmi. Toda, ali se bo res morala vojska nadaljevati? Kaj pravijo nasprotniki o naši mirovni ponudbi? Razločujmo dobro, kaj govorijo ministri, kako se izražajo stranke in kaj bodo naši nasprotniki skupno odgovorili.

Gotovo je namreč, da bodo, kakor smo mi skupno s svojimi zavezniki ponudili mirovna pogajanja, tudi sovražniki skupno odgovorili na našo ponudbo. Do danes, ko pišemo te vrstice, še ni odgovora. Pravijo, da bodo odgovor odposlali še le v četrtek, ko je naš list že dotiskan.

Stranke v različnih državah ne postopajo povsod enotno. V Italiji so katoliška, socialistična in stranka bivšega ministrskega predsednika Giolittija za to, da se prime za ponujeno roko in da se vstopi v mirovna pogajanja. Na Francoskem je socialistična stranka, ki je bila dosedaj ravno tako divja kot druge, postala treznejša in zagovarja mnenje, da je treba ponudbo o mirovnih pogajanjih sprejeti. Na Angleškem je delavska stranka za mirovna pogajanja. Le na Ruskem so se v dumi (državni zbornici) izrekle vse stranke zoper to, da bi se že sklenil mir, dokler ne bodo naše države popolgoma premagane! Kaj mislijo stranke na Japonskem, ne vemo, a tudi ne pridejo toliko v poštev.

V vseh nam sovražnih državah so se ministrski predsedniki že izjavili o naši mirovni ponudbi, le na Angleškem še novi ministrski predsednik Lloyd Georges ni govoril, pač pa nekateri ministri. Lloyd Georges bo baje danes dne 19 t. m. označil svoje stališče. Italijanski ministrski predsednik Boselli je prosil, naj ne silijo vanj, da jim odgovori na mirovne ponudbe, ker mu je veliko na tem ležeče, da vse četverosporazumove države enako odgovorijo. Francoski ministrski predsednik Briand je smešil ponudbo, češ, da je le manever, da se zaseje nesporazumljenje med zaveznike in da se vzame narodom navdušenje za nadaljno bojevanje, a se nazadnje izrekel, da bo Francija odgovorila sporazumno z drugimi zavezniki. Najbolj se je zaletela ruska vlada in ruska duma. Ruski zunanji minister Pokrovski se je dne 16. dec. pred dumo izjavil, da ruski car ne bo sklenil miru, dokler ne bo zadnji sovražni vojak zapustil ruske zemlje in dokler ne bo dosežen zaželjeni cilj, da se sovražnik uniči. Angleški ministri, ki so slučajno že govorili, so tudi smešili našo ponudbo in so zahtevali, da se vojska nadaljuje. Toda glavno je vendar, kaj bo povedal ministrski predsednik ali zunanji minister, ta dva pa še nista govorila.

Tako stoji danes vprašanje o mirovnih pogajanjih! Ne vemo, ali bo skupni odgovor odbil kratkomalo in brezobzirno našo mirovno ponudbo ali pa bo odgovoril tako, da nadaljna pogajanja niso izključena. Gotovo pa je eno, da je želja po miru tudi med prebivalstvom nam sovražnih dežel zelo velika in da je ta želja z našimi mirovnimi ponudbami bila močno podžgana. Za dolgo se vlade tudi v sovražnih državah ne bodo mogle ustavljati splošni želji, da se naredi konec svetovnemu klanju.

Veliko bi lahko storile nepristranske države za mir. Toda razven papeža je vse mirno. Le papež bo baje izdal ali je že izdal na vse države poziv, naj se sedanji ugoden trenotek za mir ne zamudi. Severoameriška država s svojim predsednikom Wilsonom se drži hladno in ne podpira naših korakov. In vse druge nepristranske države gledajo na Ameriko ter se tudi ne ganejo. Kajpada vse nepristranske države in državice v sedanji vojski dobro služijo in kaj jim

LISTEK.

Vojni spomini.

(Napisal Januš Golec.)

(Dalje.)

Nič se ni pustil omehčati učitelj, ampak z bičem je počil, da so mrhe še bolj ubrale tedaj prokleti: tra—a—ab! Kolena sem tiščal konju v bok, sicer bi bil telebnil na trda tla. Prepričan sem bil, če se kmalu ne ustavimo, me zadene sam božji žlak. Za poštene pol ure tega nabijanja in odskakovanja v sedlu sem čul rešilni klic:

„Ha — a — alt! ko — o — rak!"

Dedec nam ni dovolil, da bi si na varnih tleh uravnali zbite ude, ampak korakoma na konjih smo si pomagali za od strahu pošlo sapo. Dobri dve uri smo šli, zdaj v korak, pa zopet v nesrečni trab, dokler ni nekaj mučencev onemoglih popadalo s konj. In je celo ritmojster menil:

„Za prvič naj bi bilo dovolj!"

Polagoma sem se spustil z živali zbit kot štrenja in hrbet me je neznansko bolel. Jahalna šola je krvavo hud nauk, ki ga bom dobro pomnil do smrti. Ta korak in trab brez upore, v palečí, južni vročini, vsako jutro in zvečer mi je pobral kožo z nog, kjerkoli so se drgnile ob konja. Sem kazal in prosil, da ne morem, da me boli in skeli kot žrjavica, ker jutranja ježa je razbrskala vse, kar je zacelila noč. Vsi izgovori, vse mile prošnje so bile bob ob steno. Zapovedano je tako, se je glasil kruti odgovor. Beseda: povelje! je pri vojakih nekaj najsvetejšega.

Čez dober teden tega trpinčenja v čisto prosto v zraku gugajočemu se trabu sem smel noge vtakniti v stremena in vzeti v roko vajeti. Tako podprt sem si v nekaj dneh razpukšal jahalno umetnost in nisem več po nepotrebnem nabijal po trdem sedlu. Vsakemu drugemu sunku sem se lepo ognil s privzdigom v sedlu in stremenih.

Še nekaj časa in sam sebi sem priznal, da jezditi je bolje in lažje, nego brusiti peš. Po 14 dneh sem že dobro jezdil v trab, skok in že celo skakal sem precej visoko. Odrgnjena koža mi je na novo, a bolj na debelo ter trpežno pognala. Tudi hrbet mi ni več bolestno klopotal kot ubit pisker. Na kratko povedano, ne da bi se hvalisal, postal sem v primeroma kratkem času jezdec kot sam sv. Jurij, patron moje prve fare.

Jahalna šola je trpela vsled pomanjkanja časa samo tri tedne. Nato je bila skušnja pred samim generalom. Dobro sem jo prestal, še dandanes sem ponosen na spričevalo tega izpita, ki ga je podpisal sam general. Potrdim še enkrat, če se sme kateri uk imenovati krvav, tako gotovo je nauk tekanja na konju.

Ritmojster mi je poleg jezdenja kot prostovoljni nameček pripomogel do vseh vojaku potrebnih kretanj in postav. Po preteku treh tednov sem se vam prelevil v jezdeca in vojaka, da bi me še bila remšniška Lojza ljubeznjivo pogledala, ko bi jej bil mogoč ta pogled.

Kratko pred odhodom v Galicijo sem krenil nekega jutra kar sam na konju v Bazovico nad Trstom. Pri povratku sem jezdil v lahnem trabu mimo hiše, iz katere so se vsuli pred me policaji kakor divje muhe.

„Stoj!" so vpili za menoj in potegnili svoje samokrese. Moral sem postati, razjahati in sedaj je kar deževalo na me vprašanj: Kaj sem, kaj delam tu in kam hočem?

Sem vse lepo po resnici povedal, a možje so neverjetno skimavali z glavo in moji izpovedi niso bili voljni pritrditi. Dobro sem čul, kako je eden omenil, bil je njih glava:

„Brez dvoma, vohun je, rumunski častnik! — Saj jih poznam, ti nosijo take uniforme!"

Vse moje zaklinjanje na čast in poštenje ni pomagalo nič. Nisem smel več na konja, ampak ga za uzdo držeč sem stopal naprej, za menoj pa z navitim samokresom rusasti policaj. Aretiran sem bil. — Gnal me je mož postave kot špijona v veliko kasarno pred obličje našega polkovnika.

Tokrat se je gospod polkovnik potegnil moško za mojo čast in dobro ime. Sicer nedolžni stražnik je, svest si pohvale za paznost in čuječnost, prejel v nagrado trde psovke. Še obrcal bi ga bil stari, da ni pravočasno pobegnil.

Jaz sem pa bil vesel, da me redarji niso kar v luknjo vtaknili in se je cela zadeva tako hitro pojasnila. Po nepotrebnih, jezdarskemu napuhu služečih sprehodih se nisem več podil.

Za bivanja v Trstu nisem opravljal samo konjeniške in vojaške službe, ampak v dokaj obilni meri — duhovniško. Celi naš polk je pred odhodom še prejel sv. zakramente. Poročil sem pa v treh tednih toliko parov, kakor jih gotovo celo življenje ne bom, če bi celo živel 100 let. Vse je tedaj tiščalo pod zakonski jarem, častnik kot mož. Ženini so se držali bolj kislo; se je videlo že na prvi pogled, da jim — razbijajo brezskrbni samski stan granate zakonaželjnih nevest in skeleče hudih tašč. Vezal in koval sem poroke kot vojaški kaplan, da so mi včasih kar roke omahovale; a mislim, da sem marsikateremu paru odklenil raj zakonske sreče in zadovoljnosti. Dela sem imel v Trstu torej dovolj, svetega in posvetnega. Res z veseljem sem pozdravil vest, da se odpeljemo po noči nad zemljelakomnega Rusa.

(Dalje prih.)